

النِّسَٓاءِ
بِمَا
فَضَّلَ
اللّٰهُ
بَعْضَهُمْ
عَلٰى بَعْضٍ
وَبِمَٓا
اَنْفَقُوا
مِنْ
اَمْوَالِهِمْۜ
فَالصَّالِحَاتُ
قَانِتَاتٌ
حَافِظَاتٌ
لِلْغَيْبِ
بِمَا حَفِظَ
اللّٰهُۜ
وَالّٰت۪ي
تَخَافُونَ
نُشُوزَهُنَّ
فَعِظُوهُنَّ
وَاهْجُرُوهُنّ
نَّ فِي
الْمَضَاجِعِ
وَاضْرِبُوهُ
ننَّۚ فَاِنْ
اَطَعْنَكُمْ فَلَا
تَبْغُوا
عَلَيْهِنَّ
سَب۪يلًاۜ
اِنَّ
اللّٰهَ
كَانَ
عَلِيًّا
 “...Sadakatsızlığinden endişe ettiğiniz eşlerinize öğüt verin, onları
yataklar(ın)da yalnız bırakın ve (bunlar fayda vermez de mecbur kalırsanız) onları
dövün. Eğer, yaptıklarından vazgeçip size itaat ederlerse, artık onların aleyhine
başka bir yol aramayın. Allah yücedir, büyüktür.”[\[3\]](#) buyrulması,
zaman zaman kadına karşı şiddetle ilişkilendirilebilmektedir. Kadından kaynaklanan bir
huzursuzluk durumunda erkeğin ne yapacağıının anlatıldığı bu âyetten hareketle, İslâm
dininin kadına karşı şiddetti onayladığını söylemek ciddi bir yanılığıdır. Bu yanlışçı, o
günkü toplumsal yapıda aile içinde, eşler ve çocuklar da dâhil

olmak üzere âdeta her şeyin sahibi ve sorumlusu durumunda olan kocaların, eşlerinin iftetsizliğinden kaynaklanan bir huzursuzluk hâlinde bütün seçenekleri bitirdikten sonra son çare olarak onları te"dib etmelerinin, Allah"ın, mutlaka yerine getirilmesi gereken bir emri olarak algılanıp yorumlanmasından kaynaklanmaktadır.Bu son çarenin, kadının erkek tarafından boşanıp dışarı atılmasını önlemek için, o günkü toplum ve aile yapısıyla ilgili bir çözüm olduğu, ilgili âyetin devamında yer alan, فَاِنْاََطَعْنَكُمْ فَلَاتَبْغُواعَلَيْهِنَّسَب۪يلًاۜاِنَّاللّٰهَكَانَعَلِيًّاكَب۪يرًا “Eğer size itaat ederlerse, onlar aleyhine başka bir yol aramayın.” cümlesinden anlaşılmaktadır. Ayrıca, Veda Hutbesi"nin bazı anlatımlarında yer alan bu fiziksel müdahalenen, kadının gayri ahlâkî tutumu sebebiyle gerçekleşen bir şiddet durumundan kaynaklandığı ve aşırılığa kaçmayan bir uyarı mahiyetinde olduğu da açikça görülmektedir.[\[4\]](#) Müslüman bir kimse, bu âyeti delil göstererek eşine baskı ve şiddet uygulamayı savunamaz ve bunu normal göremez. Çünkü bu âyetleri insanlara tebliğ eden Allah Elçisi, onların nasıl anlaşılıp uygulanacağını da bize öğretmiştir. Namazı nasıl onun öğrettiği gibi kılıyorsak, eşimize de, onun eşlerine davranışlığı gibi davranmak durumundayız. أَكْمَلُالْمُؤْمِنِينَإِيمَانًاأَحْسَنُهُمْخُلُقًاوَخِيَارُكُمْخَِارُكُمْلَِِارَُلُقًائِهِِمْخُلُقًا “Müminlerin iman bakımından en olgun olanları, ahlâkı en iyi olanlardır. Sizin en hayırlılarınız da hanımlarına karşı en iyi davranışlarınızdır.”[\[5\]](#) buyuran bir Peygamber"ın tutum ve davranışsı, bizim için yegâne örnek olmalıdır. Ayrıca o, bir sahâbîye tavsiyesinde de, karısını çirkin olarak nitelememesini ve dövmemesini öğülemiştir.[\[6\]](#) Hz. Ömer"in Hz. Peygamber"den naklettiği bildirilen, لاَ يُسْأَلُالرَّجُلُفِيمَاضَرَبَامْرَأَتَهُ“Kişiye karısını niçin dövdüğü sorulmaz.”[\[7\]](#) Rivayetini, Hz. Peygamber"in bu konudaki sünneti ile birlikte değerlendirmek gerekir.

Resûlün tasvip etmediği bir tutumdur. Nitekim Cenâb-ı Hak, az önce ifade edildiği gibi kadınlarla iyi geçinmeyi emretmekte, hoş olmadığı düşün bazı şeyleerde hayır bulunabileceğini bildirmektedir.[\[10\]](#) Allah Resûlü de, لاَ
يَفْرَكْ
مُؤْمِنٌ
مُؤْمِنَةً
إِنْ كَرِهَ
مِنْهَا
خُلُقًا
رَضِىَ
مِنْهَا
آخَرَ “Mümin, mümin hanımına karşı kötü duyular beslemesin; çünkü onun bazı huylarından hoşlanmasa da diğer huylarından hoşlanabilir.”[\[11\]](#) Buyurarak âyetin mesajını pekiştirmektedir. Aile içi huzursuzlukların ilk tezahürü, eşlerin birbirlerine karşı kırıcı davranışları ve hakarete varan sözler sarf etmeleridir. Tekrar eden bu davranış zamanla kalıcı olabilmekte, sanki aile ilişkisinin doğal bir parçası gibi algılanabilmektedir. Hâlbuki Allah ve Resûlün kesinlikle yasakladığı kötü söz, aile ortamında hem eşler hem de çocuklar için psikolojik bir şiddete dönüşmekte ve hayatı çekilmez bir hâle getirmektedir. Ailesine karşı kırıcı ve kötü sözü olduğunu, oysa başkalarına karşı böyle davranışmadığını söyleyen ve bu konuda ne yapması gerektiğini Hz. Peygamber"e soran Ebû Huzyefe, bunun için günnde defalarca Allah"tan af dilemesi gerektiği cevabını almıştır.[\[12\]](#) Allah Resûlü, hanımının ağzının bozukluğundan sıkâyet eden Lakît b. Sabra adındaki diğer bir sahâbîye de eşini boşamasını önermiştir. Lakît"in, “Onunla aramızda uzun zamana dayanan bir beraberlik ve bir de çocuk var.” sözü üzerine,
فَمُرْهَا -
يَقُولُ
عِظْهَا -
فَإِنْ يَكُ
فِيهَا
خَيْرٌ
فَسَتَفْعَلُ “Ona nasihat et. Eğer onda iyi bir gelişme görürsen buna devam et...”[\[13\]](#) buyurarak, erkeğin şiddete yönelmesine müsaade etmemiştir. Buradan hareketle, dövmenin çözüm olmayacağı bilen Allah Resûlün, yürüyemeyecek dereceye gelen ciddi ailevî geçimsizliklerde ev içindeki şiddetin devam etmesi yerine, eşlerin medenî yolla ayrılmalarını düşünelerini önerdiğini söyemek mümkündür. Hz. Peygamber, aile arasındaki huzursuzlukları körükleyenleri de ağır bir dille uyarmıştır. O (sav), لَيْسَ
مِنَّا مَنْ
خَبَّبَ
امْرَأَةً
عَلَى
زَوْجِهَا

أَوْ عَبْدًا
عَلَى
سَيِّدِهِ “Kadını
kocasına, köleyi efendisine karşı kıskırtan bizden değildir.”[14] buyurarak aileyi
korumaya verdiği önemi ortaya koymuştur. Bir erkeğin hayatını paylaştığı bir kadına el
kaldırmasını hayretle karşılayan Rahmet Peygamberi, لاَ
يَجْلِدُ
أَحَدُكُمُ
امْرَأَتَهُ
جَلْدَ
الْعَبْدِ ،
ثُمَّ
يُجَامِعُهَ&#15
75; فِى آخِرِ
الْيَوْمِ “Sizden biriniz
(sakın) hanımını köle döver gibi dövmesin. Sonra günün sonunda
onunla (aynı yatacta nasıl/ne yüzle) beraber olur!”[15] Buyurmuştur. Hadislerde
geçen “cariyeyi (veya köleyi) döver gibi” ifadesinden, Hz.
Peygamber"ın kölelerin dövülmesini normal gördüğünü
düşünmek doğru değildir. Bu, o toplum içinde cariye veya kölelerin daha
çok şiddette maruz kaldıklarını ve insanların bunu daha doğal karşıladıklarını gösteren
ve benzetme amacıyla söylenen bir ifadedir. Nitekim Allah Resûlün bu
konudaki uyarıları çok açiktir. O şöyle buyurmuştur:
إِذَا ضَرَبَ
أَحَدُكُمْ
خَادِمَهُ
فَذَكَرَ
اللَّهَ
فَارْفَعُوا
أَيْدِيَكُم&#16
18; “Sizden biriniz hizmetçisini döverken Allah"ı hatırlasın ve derhâl elini
çeksin.” [16] Muhterem Müslümanlar Sahâbî Ebû
Mes"ûd el-Bedrî anlatıyor: “Kölemi dövüyordum. Arkamdan,
"Şunu bil ki Ebû Mes"ûd..." diye bir ses işittim. Döndüğümde
Resûlullah"ı karşısında gördüm.
اعْلَمْ
أَبَا
مَسْعُودٍ
أَنَّ
اللَّهَ
أَقْدَرُ
عَلَيْكَ
مِنْكَ عَلَى
هَذَا
الْغُلاَمِ “Şunu
bil ki Ebû Mes"ûd, Allah"ın senin üzerindeki gücü senin kölenin
üzerindeki gücünden daha fazladır.”[17] buyurdu. O anda elindeki kırbacı
bırakan ve bundan sonra hiçbir kölesini asla dövmediğini söyleyen

Ebû Mes"ûd o kölesini de Allah rızası için azat ettiğini bildirmektedir. İbn Ömer"den nakledilen bir rivayette de Allah Resûlün, مَنْ لَطَمَ مَمْلُوكَهُ أَوْ ضَرَبَهُ فَكَفَّارَتُ هُ أَنْ يُعْتَِهُ “Kim kölesine tokat atar ve onu döverse, bunun kefareti o köleyi azat etmesidir.” [18] buyurduğu ifade edilmektedir. Aile içi şiddetin en yaygın olanı kocanın eşine yönelik fizikî şiddet olsa da, kadının kocasına, ebeveynin çocuklarına, çocukların da ebeveynlerine yönelik şiddet uygulamaları söz konusu olabilmektedir. Bu bağlamda mânevî ve psikolojik baskılar da şiddet kapsamı içinde yer alır. Örneğin eşlerin birbirlerine yöneltikleri, geçerli delillere dayanmayan zina isnadı, bir iftira olduğu için, namus ve onurlarına yönelik mânevî bir şiddetdir. Bu yüzden Kur"ân-ı Kerîm, böyel bir suçlamaya en çok maruz kalan ve bundan en fazla zarar görecek olan kadını korumak amacıyla, bu iftirayı yapan kimselere seksen sopa vurulması ve şahitliklerinin ebediyen kabul edilmemesi cezasını vermiştir. [19]   Eşlerin, kendilerinde kalması gereken mahrem sırlarını başkalarına yasmaları da karşı taraf için bir nevi mânevî şiddetdir. Çünkü aile bireylerinin birbirlerine güvenerek açıkladıkları sırların ve mahrem bilgilerin başkalarına intikali, onların kişilik haklarının ciddi bir ihlâlidir. Onun için Allah Resûlü, إِنَّ مِنْ أَشَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ¡ الرَّحَجُلَ يُفْضِى إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا . “Kiyamet gününnde, Allah katında mevkii en kötü olacak insanlardan birisi, karısı ile beraber olup da onun özel hayatına ilişkin sırlarını yayan kimsedir.” [20] buyurmuştur. لاَ يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لاَ يَرْحَمُ النَّاسَ “İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.” [21] Buyuran Allah Resûlü, aile içinde veya dışında insanların birbirlerine zulmetmesini, eziyet etmesini yasaklamıştır. Hac

النَّاسِ
عَذَابًا
لِلنَّاسِ
فِي
الدُّنْيَا "Kıyamet
günü en şiddetli azap görecek kimseler, dünyada insanlara en çok
işkence edenlerdir."[\[25\]](#) İnsanlara yapılan saldırısı ve haksızlıklar karşısında bu kadar duyarlı olan
Allah Resûlü, bir eş, bir baba ve bir aile reisi olarak eşlerine, çocuklarına,
torunlarına ve hizmetçilerine karşı da aynı duyarlılığı göstermiş, onlara sevgi ve
şefkatle muamelede bulunmuştur. Onun eşlerine karşı takındığı en sert tutum, bazı olaylar
sebebiyle dargin durduğu bir aylık dönemdir.[\[26\]](#) Bunun dışında eşlerinin bazı
kışkançıklarını bile olgunlukla karşılamış, kendisine karşı zaman zaman seslerini
yükseltmelerine aldırmamıştır. Hatta Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer'in, Allah
Resûlü"nün eşleri olan kızlarına karşı, onu üzdükleri
düşünceyle zaman zaman takındıkları sert tutumdan haberdar olup kızlarına
çikişmalarına engel olmuştur. Sevgili eşi Hz. Âişe"nin memnuniyetini ve kızgınlığını
nasıl anladığını ona anlatırken bile Allah Resûlü"nü bu olgun ve dingin tavrı fark
edilmektedir. Hz. Âişe"nin anlattığına göre Allah Resûlü ona, “Ben
senin benden memnun olduğun ve bana kızdığını zamanı anlarım.” deyince Hz. Âişe
bunu nasıl anladığını sormuş, Hz. Peygamber, “Benden memnun olduğunda,
أَمَّا إِذَا
كُنْتِ
عَنِّى
رَاضِيَةً
فَإِنَّكِ
تَقُولِينَ
لاَ وَرَبِّ
مُحَمَّدٍ ،
 "Hayır, Muhammed"in Rabbi hakkı için olmaz." dersin. Bana kızdığını ise,
وَإِذَا
كُنْتِ
غَضْبَى
قُلْتِ لاَ
وَرَبِّ
إِبْرَاهِيمَ
 "Hayır, İbrâhim"in Rabbi hakkı için olmaz." dersin.” buyurmuştur. Hz.
Âişe"nin ona verdiği cevap da eşini çok seven bir hanımın inceliğini yansıtmaktadır:
“Evet, fakat Allah'a yemin olsun ki ey Allah"ın Resûlü, ben senin sadece
isminden uzak kalabilirim.”[\[27\]](#) Allah Resûlü"nün çocuklarına ve
torunlarına olan düşünlüğü de çok iyi bilinmektedir. Kızı
Fâtıma"ya karşı sevgisini her vesileyle göstermesi, torunlarına karşı sık sık sevgi
izharında bulunup namaz kıldrırken bile onları omuzunda ve sırtında taşıması bunun en
açik göstergesidir. Hz. Peygamber, hizmetçilerine de tipki ailenin asıl
üyelerine davranışlığı gibi muamele etmiştir. Enes b. Mâlik"in bu noktadaki
açıklamaları, aynı zamanda onun yumuşak karakteri ve olgun tavrı hakkında da net bir fikir
vermektedir: خَدَمْتُ
رَسُولَ
اللَّهِ صلى

الله عليه
 وسلم عَشْرَ
 سِنِينَ
 وَاللَّهِ
 مَا قَالَ لِى
 أُفًّا . قَطُّ
 وَلاَ قَالَ
 لِى لِشَىْءٍ
 لِمَ
 فَعَلْتَ
 كَذَا زَادَ
 أَبُو
 الرَّبِيعِ
 لَيْسَ
 مِمَّا
 يَصْنَعُهُ
 الْخَادِمُ .
 وَلَمْ
 يَذْكُرْ
 قَوْلَهُ
 وَاللَّهِ ! &nbsquo;“
 Resûlullah'a (sav) on sene hizmet ettim. Vallahi bana bir kez olsun "Öf!" bile demedi.
 Herhangi bir şeyden dolayı, "Niçin böyle yaptı?" dediği gibi, "Şöyle
 yapsaydın ya!" da demedi.”[28] Anne babaların çocuklarına duyduğu fitrî sevgi,
 onlara karşı kötü muameleyi belli ölçüde engellese de, tamamen
 ortadan kaldırılmamaktadır. Hatta bazen, onların bize Allah"ın bir emaneti olduğu unutularak, sahip
 olunan bir eşya gibi üzerlerinde her türlü tasarrufta bulunulabileceği
 düşünülmektedir. O yüzden câhiliye döneminde bazı kabileler,
 kendileri için ekonomik bir yük ve utanç vesilesi saydıkları kız
çocuklarını öldürmekte bir beis görmemişlerdir. Cenâb-ı Hak, bu
 vahim suçu işleyenleri, وَلَا
 تَقْتُلُٓوا
 اَوْلَادَكُ&#16
 05;ْ خَشْيَةَ
 اِمْلَاقٍۜ
 نَحْنُ
 نَرْزُقُهُم&#16
 18;
 وَاِيَّاكُم&#16
 18;ۜ اِنَّ
 قَتْلَهُمْ
 كَانَ
 خِطْـًٔا
 كَب۪يرًا “Geçim
 korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyiniz. Onları ve sizi rızıklandıran biziz. Onların

öldürülmesi gerçekten büyük bir günahı”[\[29\]](#)
Ayetiyle uyarmaktadır. Aile içi şiddetin çocuklara yönelik bu acımasız uygulaması geçmişte kalsa da, tarih boyunca ve günümüzde de çocuğa yönelik şiddet ve istismar yoğun bir şekilde devam etmektedir. Zorunlu bir sebebe dayanmayan kürtaj, çocukların küçük yaşıta çalışmaya zorlanması, dilenciliğe ve konusu suç olan şeylere teşvik ve alet edilmesi, dövülmesi ve kötü muamele görmesi, genelde ebeveynlerden kaynaklanan çocuğa yönelik şiddet olaylarıdır. Ev içi şiddete bağlı olarak zamanının büyük çoğunluğunu sokaklarda insan onuru ve şahsiyetiyle bağdaşmayan uygunsuz ortamlarda geçireni çocukların sayısı gittikçe artmaktadır. Özellikle bazı toplumlarda gençkızların, isteyerek veya istemeyerek karşıtları ve cinsel yönden istismar edilip mağdur duruma düşükleri bazı olaylar sebebiyle, namus temizleme adı altında cinayete kurban gitmeleri, aile içi şiddetin en acımasız örneklerindendir. Cinayete onay veren aile büyükleri de dâhil bunu işleyenlerin hepsi suça ortaktırlar. Çünkü mağdur edilen kimse, başta ailesi olmak üzere herkes tarafından korunması gereken bir mazlumdur. Kendi yanlış tercihiyle mağdur olmuş kimsenin hatası kendisine aittir. Bu kişi ergenlik çağına ulaşmış ve suç işlemişse, cezasını çeker ve Allah"tan af diler. Ergen olmayan kimseye ise, ebeveyni ve aile büyükleri tarafından uyarı ve nasihatte bulunulur. Yeni tehlikelere maruz kalmaması için de koruma altına alınmalıdır. Her iki durumda da ailenin, çocuklarını yargılayıp ceza verme hakkı yoktur. Dinimize göre herkes yaptığından sorumludur, kimse kimsenin günahını yüklenmez.[\[30\]](#) Anne baba, çocuklarına ceza vermek yerine bu konudaki sorumluluklarını düşünüp kendilerini sorgulamak zorundadırlar. Ayrıca bu durumlarda toplumsal duyarlılık da devreye girmeli, toplum da üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmelidir. Toplum, gerek ev içinde şiddete maruz kalarak gerekse de anne baba arasındaki şiddetli geçimsizliğin bir sonucu olarak aile ortamından uzaklaşış mağdur duruma düşen çocuklar için gerektiğinde hukukî, sosyal, eğitsel ve ekonomik önemler almalıdır. Özellikle sağduyulu aile büyüklerinin ve toplum gönüllülerinin arabuluculuk faaliyetleri bu konuda hayatî bir önem taşımaktadır. Diğer yandan çocuklar tarafından ebeveyne gösterilen şiddet, İslâm dininin en çok dikkat çektiği konulardan birisidir. Kur"acirc;n-ı Kerîm, ana babaya saygı ve iyi muamele hususuna birçok âyette işaret etmiştir. [\[31\]](#) Eviâdin yanında yaşanan anne baba için, فَلَا تَقُلْ لَهُمَٓا اُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَر۪يمًا “Onlara öf bile demeyin.” [\[32\]](#) Buyurarak, ebeveyni kırabilecek her türlü davranıştan uzak durulması gerektiğini bildirmiştir. Dikkat edilirse âyetin ifadesi sadece fizikî şiddetti değil, onları üzüp gürendirebilecek her türlüsöz ve davranışla uygulanabilecek mânevî şiddeti de yasaklamaktadır. Bazı âyetlerde, Allah"a kulluktan hemen sonra anne babaya iyilik emri yer almıştır. Sevgili Peygamberimiz de, ana babaya saygı ve hizmetin önemini her fırsatта dile getirmiš, onlara kötü muameleyi

Allah'a ortak koşmakla yan yana, büyük günahlardan saymış, özellikle annelere eziyet etmenin Allah tarafından haram kılındığını belirtmiştir. Allah Resûiü, gönderiliş amacına uygun olarak insanların hem bireysel, hem de aile ve toplum içinde huzurlu olması için gerekli tavsiyelerde bulunmuş ve kendi fiilî örnekliğiyle de bir Müslüman ailesinin nasıl olması gerektiğini ümmetine göstermiştir. لَيْسَ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوَقِّرْ كَبِيرَنَا “Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen bizden değildir.”[\[33\]](#) buyururken, aileden başlayıp toplumla devam eden bir sevgi ve saygı medeniyetini inşa etmek istemiştir. Bu saygı ortamında kadınlara öncelik tanımı, onlarla ilişkisini daima nezaket ve hoşörü çerçevesinde yürütmüştür. Kendi eşlerine karşı gösterdiği nazik tutumuyla da, hem câhiliye döneminin bedevîlerine hem de kıyamete kadar kendi yolunu takip edecek insanlara, ailelerine nasıl davranışları gerektiğini mesajını vermiştir. Hanımları taşıyan develeri süren hizmetçiye, يَا أَنْجَشَ ، رُوَيْدَكَ ، سَوْقَكَ بِالْقَوَارِيرِ “Ne yapıyorsun Ençeşe, yavaş ol! Cam gibi narin (hanım) yolcularına mukayyet ol!”[\[34\]](#) şeklinde uyarıda bulunması, onun genelde kadınlara, özel olarak da kendi eşlerine karşı zarafetinin açık bir göstergesidir. Aile kurabilmek kadar onu ayakta tutabilmek de çok önemlidir. Bunu yapabilmenin tek yolu aile huzurunu zedeleyen sebepleri ortadan kaldırmaktır. Özellikle günümüzde, eşerin, hatta tüm aile bireylerinin birbirlerine karşı uyguladıkları, maddî, mânevî ve psikolojik boyutları olan şiddet, sadece ailenin değil tüm toplumun huzurunu tehdit eder duruma gelmiştir. Aile düzeninin devamı, başta eşler olmak üzere tüm aile fertlerinin birbirlerine karşı sevgi, şefkat ve merhametle muamele etmelerine, karşılıklı hak ve sorumluluklarını bilmelerine bağlıdır.   Hadislerle İslâm Cilt 4 Sayfa 151

- [1] Nesâî, Talâk, 53. [2] Müslim, Hac, 147 [3] Nisâ, 4/34. [4] Müslim, Hac, 147. [5] Tirmizî, Radâ’, 11 [6] Ebû Dâvûd, Nikâh, 40-41. [7] Ebû Dâvûd, Nikâh, 41-42 [8] Rûm, 30/21 [9] Nisâ, 4/19. [10] Nisâ, 4/19. [11] Müslim, Radâ’, 61. [12] İbn Mâce, Edeb, 57 [13] Ebû Dâvûd, Tahâret, 55. [14] Ebû Dâvûd, Talâk, 1. [15] Buhârî, Nikâh, 94. [16] Tirmizî, Birr, 32. [17] Müslim, Eymân, 34 [18] Müslim, Eymân, 29. [19] Nûr, 24/4. [20] Müslim, Nikâh, 123. [21] Buhârî, Tevhîd, 2. [22] Ebû Dâvûd, Menâsik, 87. [23] Buhârî, &lcirc;mân, 4. [24] Müslim, Birr, 117. [25] İbn Hanbel, IV, 90 [26] Müslim, Talâk, 30 [27] Buhârî, Nikâh, 109. [28] Müslim, Fedâil, 51. [29] İsrâ, 17/31. [30] En’âm, 6/164. [31]

En’âcîm, 6/151 [32] İsrâcî, 17/23. [33] Tirmîzîcî, Birr, 15 [34]
Buhârcîrâcî, Edebcî, 111

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)